

GRONINGEN VAN BOVEN

An aerial photograph of a Dutch village, likely in Groningen, showing a network of canals and a festival. The village features traditional houses with red-tiled roofs and a church. A large crowd of people is gathered along the canals, and several white festival tents are visible in the foreground. The background shows a vast, flat landscape with green fields and distant wind turbines under a clear sky.

Groningen from the sky

Photographed by Koos Boertjens

GRONINGEN VAN BOVEN

Groningen from the sky

Photographed by Koos Boertjens

Inhoud

Contents

6

46

18

58

32

72

Colofon / Colophon

Fotograaf / photography: Koos Boertjens

Piloten / aviators: Tom van der Meulen en Matan Izhar

Vormgeving, layout en beeldresearch / design, layout and photoresearch: Ruurd de Boer, DBD design

Teksten / text: Bill Mensema

Eindredactie / edited by: Anton Scheepstra

Dank aan / thanks to Jannie Kroes, Lilian Zielstra

Druk / print: Koninklijke Van Gorcum, Assen

© 2014 Koos Boertjens & Uitgeverij Passage, Groningen

ISBN 97890 5452 290 4

NUR 520

© 2014 Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

© 2014 All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photo-copying, recording or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

Voorwoord

Groningen van boven. Groningen vanuit de lucht. Groningen zoals we het kennen maar zelden zien. Kronkelende rivieren, rechte kanalen, akkers en weilanden, snelwegen en landweggetjes, klei en zee, dorpen en boerderijen. En vanzelfsprekend ook de stad. Want Groningen is Stad en Ommeland, twee verschillende maar complementaire grootheden, die samen de provincie vormen, samen de provincie zijn.

Groningen is een wonderlijk, weemoedig gebied. Niet voor niets blijven fotografen, schilders en dichters het telkens weer vastleggen, met alternerende zware en lichte kleuren, zoals het land is, zoals het land voelt.

Dit boek biedt een uniek perspectief. Het is een blik vanuit het zwerk. Het is een blik die ook een overzicht toont en verbanden blootlegt. Er is een verhaal in te zien – niet compleet en zonder einde – van land en zee, van mensen en dieren, en hoe de Groningers in de loop der tijd hun wereld hebben vormgegeven.

Op de grond is het niet altijd goed waarneembaar. Soms moet je afstand nemen om het beter te zien.

Soms moet je de lucht in om de volle schoonheid van Groningen te ervaren.

Introduction

The Dutch province of Groningen from above. Groningen from the sky. Groningen as it is known but rarely seen. Winding rivers, straight canals, fields and pastures, highways and country lanes, clay and sea, villages and farms. And of course the City. Because Groningen is Country and City, two different but complementary quantities, which together form the province.

Groningen is a beautiful, wistful area. This is the reason why photographers, painters and poets try to capture it time and time again, with alternating heavy and light colours. As Groningen is. As it feels.

This book offers a unique perspective. It is a view from the sky. It is a look that also reveals an overview and connections.

There is a story to see – not complete and without end – of land and sea, of people and animals, and how the people of Groningen have shaped their world in the course of time.

On the ground you cannot always see it well. Sometimes you need some distance to get a better picture.

Sometimes you have to get up in the sky to experience the full beauty of Groningen.

Wad en Land

Mud flat and land

An aerial photograph of a tidal flat in the Wadden Sea. The landscape is a complex network of dark, winding water channels and light-colored, exposed sand and silt flats. The patterns are organic and fractal-like, with larger channels branching into smaller ones. The overall tone is a mix of dark greys, blacks, and light browns, creating a high-contrast, textured appearance. The lighting is dramatic, highlighting the edges of the flats and the depth of the channels.

De provincie Groningen ligt aan de Waddenzee, een door de noordelijk gelegen Waddeneilanden van de sterke Noordzeestromingen afgeschermd watergebied. Kenmerkend voor de ondiepe Waddenzee zijn de zandplaten die tijdens eb droogvallen. Door de zee meegevoerde zand en klei blijven daar dan liggen, terwijl het laaggevalen water in de omringende geulen wacht op het volgende vloedgetijde. Zodra zo'n grondafzetting ook bij hoogwater droog blijft, kan men de vruchtbare bodem omdijken en bewerken. In vroegere tijden bouwde men drie dijken: de Waker, de Slaper (de reservedijk erachter) en de Dromer, de dijk waarachter het altijd veilig was.

The province of Groningen borders on the Wadden Sea, a shallow sea that is protected from the strong North Sea currents by the Wadden Islands.

Characteristic of the Wadden Sea are the sand plates which fall dry during low tide. When the water retreats, bits of sand and clay remain there, while low water in the surrounding gullies waits for the next flood tide.

Once such a ground deposition remains dry at high tide, you can create a dike around it and cultivate the fertile soil.

In the old days people built three dikes: the Keeper, the Sleeper (a reserve dike) and the Dreamer, the dike behind which it was always safe.

Landaanwinning

Bij vloed voert de zee slib aan. Wanneer het water zich weer terugtrekt, blijft er steeds een beetje liggen. Dit is nieuwe modder. Nieuwe klei. Zo ontstaan de kwelders. Zo ontstaat het vruchtbare land.

Land reclamation

At high tide, the sea moves sludge to the shore. When the water withdraws, it leaves a little behind. This is new mud. New clay. This way salt marshes are shaped. And so – eventually – the fertile land is created.

Termunterzijl/Dollard

Aanvankelijk was visserij een belangrijke vorm van levensonderhoud. Eeuwenlang voeren kotters vanuit havens zoals die van Termunterzijl de zee en de Dollard op, om daar vis en garnalen te vangen.

Initially, fishing was an important form of living. For centuries cutters would sail from ports such as the one of Termunterzijl to the sea and the outland water bosom of the Dollard to catch fish and shrimp.

Lauwersoog

Na de indijking is het Lauwersmeer uitgedroogd tot een van de mooiste natuurgebieden van Nederland. Kolganzen en grutto's broeden er en 's zomers geven rietorchissen het land een paarse gloed.

In 1969 ontstond op het midden van de dijk het visserijdorp Lauwersoog. De spuisluizen net ten westen van het dorp verzorgen de afwatering, via de schutsluizen kan men de Waddenzee opvaren en vanuit de haven vertrekt de veerboot naar het waddeneiland Schiermonnikoog.

After its damming, Lauwersmeer became one of the most beautiful nature reserves in the Netherlands. In summer Greater White-fronted geese and godwits breed there and the Reed orchis gives the area a purple glow.

In 1969 the fishing village of Lauwersoog was founded on the middle of the dike. The locks to the West provide drainage of the reserve, the locks in the village offer a passage to the Wadden Sea and there is a ferry to the Wadden Island of Schiermonnikoog

Reitdiep

Via het Reitdiep vaart men door een van de oudste cultuurgebieden van Europa de provincie in. Ooit was het Reitdiep de enige verbinding van zee naar de stad Groningen. Totdat er een sluis bij Zoutkamp werd aangelegd, waren de getijden ook in de stad merkbaar.

Reitdiep River

Sailing on the Reitdiep River, one enters the province through one of the oldest cultural areas of Europe.

For a long time the river was the only connection from sea to the city of Groningen. Until a lock at the town of Zoutkamp was built, the tides were also noticeable in the city.

Land

Het aan de zee onttrokken land wordt door de mens bewerkt en beheerd. Er vindt grotendeels landbouw plaats: akkers en weideland, soms doorsneden door brede, bochtige sloten... de geulen van weleer, de geulen van het Wad.

The land taken from the sea is now cultivated. It's mainly agriculture: fields and grassland, cut by ditches and small, winding rivers called Maren. They are the gullies of yesteryear, the gullies of the Wadden Sea.

Van klei naar steen

From clay to stone

12.000 jaar geleden leefden er al mensen op de zandgronden in het zuiden van de provincie. Ze lieten hunebedden na, zoals die in Noordlaren.

Toen de zeespiegel begon te rijzen, ontstonden er vruchtbare kwelders in het noorden. Door het opwerpen van wierden kon men deze gebieden bewerken.

Het oosten bleef nog lange tijd onherbergzaam met zijn oneindige moerassen en verraderlijke venen. Totdat men het begon te ontginnen. De afgegraven turf was veelgevraagd. En het ooit zo woeste landschap veranderde in een knap geordend lijnenspel van akkers, wegen en kanalen. Ook dit was mensenwerk, met opgerolde mouwen en een schop in de handen.

12,000 years ago people lived on the sandy soils in the South of the province. Dolmens were left behind, such as in Noordlaren.

When the sea level began to rise, fertile salt marshes were shaped in the North. By erecting hills to live on, called Wierden, these areas could be cultivated.

The East remained inhospitable for a long time with its infinite swamps and insidious fens. After it was drained and the remaining peat was dug off, the once ferocious landscape changed into handsome organized lines of fields, roads and canals.

All of this was done by people, with sleeves rolled up and a shovel in the hands.

Wierden

Stevige kwelderwallen en natuurlijke verhogingen op uitlopers van de Hondsrug werden door mensen aangevuld tot wierden, die bij hoogwater droog bleven. Het vee grasde in het laagland en op de wierde verbouwde men granen, zaden en bonen.

Solid salt marsh walls and natural increases on foothills of the Hondsrug formed the base of the Wierden hills, which at high tide remained dry.

The cattle grazed in the lowlands while on the hill grains, seeds and beans were produced.

Borgen

Oorspronkelijk versterkte steenhuisen van herenboeren, die recht spraken bij geschillen, raakten borgen als luxueus buitenverblijf vooral in de 16e en 17e eeuw in zwang. Van de ooit ruim 200 borgen zijn de mooiste bewaard gebleven.

Originally fortified stone houses of gentlemen farmers who ruled in the event of a dispute, these small castles became luxurious country residences, especially in the 16th and 17th century. The most beautiful are preserved.

Kloosters

Kloosters zoals die in Aduard en Ter Apel waren ook zeer belangrijk voor de vroege landontwikkeling van de provincie. Ze deden veel aan waterbeheersing, veenontginning en turfafgraving, waarbij de monniken zelf ook flink de armen uit de mouwen staken.

Monasteries

Monasteries such as those in Aduard and Ter Apel were also very important for the early land development of the province. They organised water management, soil drainage and peat extraction. The monks themselves laboured hard at this.

Vestingen en schansen

De vesting Bourtange is een van de fraaiste historische attracties van het land. Ze ziet er tegenwoordig eindelijk uit zoals ooit gepland.

De drukbezochte, jaarlijks nagespeelde Slag om Bourtange heeft overigens nooit plaatsgevonden.

Fortresses

The fortress Bourtange is one of the most beautiful historic attractions of the Netherlands. Nowadays it finally looks like it once was planned.

Actually, the annually performed Battle of Bourtange, which is always well-visited, never really happened.

Dorpen

Het land langs de kust werd ingedijkt en de wierden werden dorpen. Daarbuiten weidde men koeien en schapen en ploegde men de akkers. Verderop verschenen de eerste boerderijen.

Zowel in de Veenkoloniën als in het Westerkwartier werden de barakken van de veenarbeiders vervangen door kleine huisjes aan de lange, rechte kanalen, waarover het turf naar de stad werd vervoerd. De opkomst van de voor deze streken typische lintdorpen was in gang gezet.

Villages and towns

The land along the coast was dammed and the hills became villages. Outside cows and sheep were grazed and fields were ploughed. The first farms appeared.

Both in the West and the so-called Peat Colonies in the South-East, the barracks of the peat workers were replaced by small houses along the straight canals, on which the much sought-after peat was transported to the city. So, the typical Ribbon villages of these areas were created.

Landschappen

De provincie Groningen herbergt diverse landschappen. In het Westerkwartier treft men er het coulissenland aan, waarbij de velden zijn omringd door boomrijen. In het noorden – in de landstreken Hunsingo en Fivelingo – het ruime wierdenland. Aan de kust kwelders en ingedijkte polders. In het oosten de rechte lijnen – kanalen en wegen – van de Veenkoloniën en het Oldambt. En zowel in Westerwolde als in de gemeente Haren vindt men er esdorpen en bossen.

Landscapes

The province of Groningen is home to a variety of landscapes. In the West, the fields are surrounded by tree rows. In the North, the land around the hilled villages is spacious. On the coast, there are salt marshes and dammed polders. In the East, the land is shaped in straight lines, with similar canals and roads. And in the far East, as in the municipality of Haren in the South, the soil is sandy and forests dominate the landscape.

Groningen is veruit de grootste stad in Noord-Nederland, met zo'n divers aanbod dat men geregeld een dagje gaat shoppen in Stad (zoals men de stad liefkozend noemt). Groningen is een eigenzinnige stad. Altijd al geweest. Ver van de machtscentra ging de stad vaak haar eigen gang. Er werd overzeese handel gedreven en de investeringen in veenontginning en infrastructuur betaalden zich ruim terug. Groningen is dan ook een slimme stad die inzet op uitstekend onderwijs. Studenten komen er graag, ook omdat Groningen een culturele stad is met voor ieder wat wils. Groningen is een stad die te midden van het Ommeland groeit en bloeit.

The city of Groningen is by far the largest city in the North of the Netherlands, with such a diverse offering that people often come to town. Groningen has always been a very headstrong city. Far from the centres of power, the city mainly operated on its own. Overseas trading and investments in the mining of peat and infrastructure created a lot of wealth. Groningen is a smart city that offers excellent education. It attracts students from everywhere, also because Groningen is a cultural city with something for everyone. Groningen is a prospering city in the middle of the country.

An aerial photograph of a densely packed urban area, likely a European city. The image shows a variety of building styles, including traditional multi-story brick and stone structures with gabled roofs, as well as more modern, multi-story office or residential buildings. A large, open square or plaza is visible in the lower right quadrant, filled with a large crowd of people. The overall scene is one of a vibrant, historic city center.

Stad

The City

Diepen

De Diepenring is de grachten-gordel rond de stad Groningen. Vroeger waren dit de loskades voor de schepen die via het Reitdiep naar de stad voeren. Toen was het nog een getijdenhaven waar afhankelijk van het getij op verschillende kades werd gelost.

Canals

A ring of canals surround the centre of the city of Groningen. This used to be the bays for the ships that enter the city via the Reitdiep River. When it was still a tide port, depending on the tide the cargo would be discharged on different bays.

Centrum

Dominerend boven de bedrijvige stad is de bijna 100 meter hoge Martinitoren, ook wel d'Olle Grieze genoemd vanwege de kleur van het Bentheimer zandsteen waaruit de toren is opgetrokken.

Met mooi weer is de toren tot ver in het Ommeland te zien.

Centre

Dominating above the bustling city is the almost 100 meter high Martini Tower. It is also called The Old Grey, due to the colour of Bentheimer sandstone which was used to build it.

On sunny days, the tower is even seen in the coastal region.

Indrukwekkend

Groningen is altijd een stad geweest om iets te laten zien: wat je geteeld hebt, wat je gefokt hebt, wat je bedacht hebt, wat je ontwikkeld hebt, wat je gemaakt hebt. Kortom, een stad om te laten zien wat je waard bent.

Impressive

Groningen has always been a city to show things, what you have grown, what you have bred, what you have developed, what you have created. In short, it's a city to show what you're worth.

Evenementen

Groningen kent veel evenementen zoals de Meikermis, de KEI-week (om eerstejaars studenten wegwijs te maken in de stad) en Noorderzon, een elf dagen durend podiumkunstenfestival in het Noorderplantsoen, met internationale en regionale artiesten.

Events

The yearly city events include the May fair, the KEI week (to introduce first-year students in the city) and an eleven-day performing arts festival called Noorderzon ('Sun of the North'), with international and regional artists.

Wonen in stad

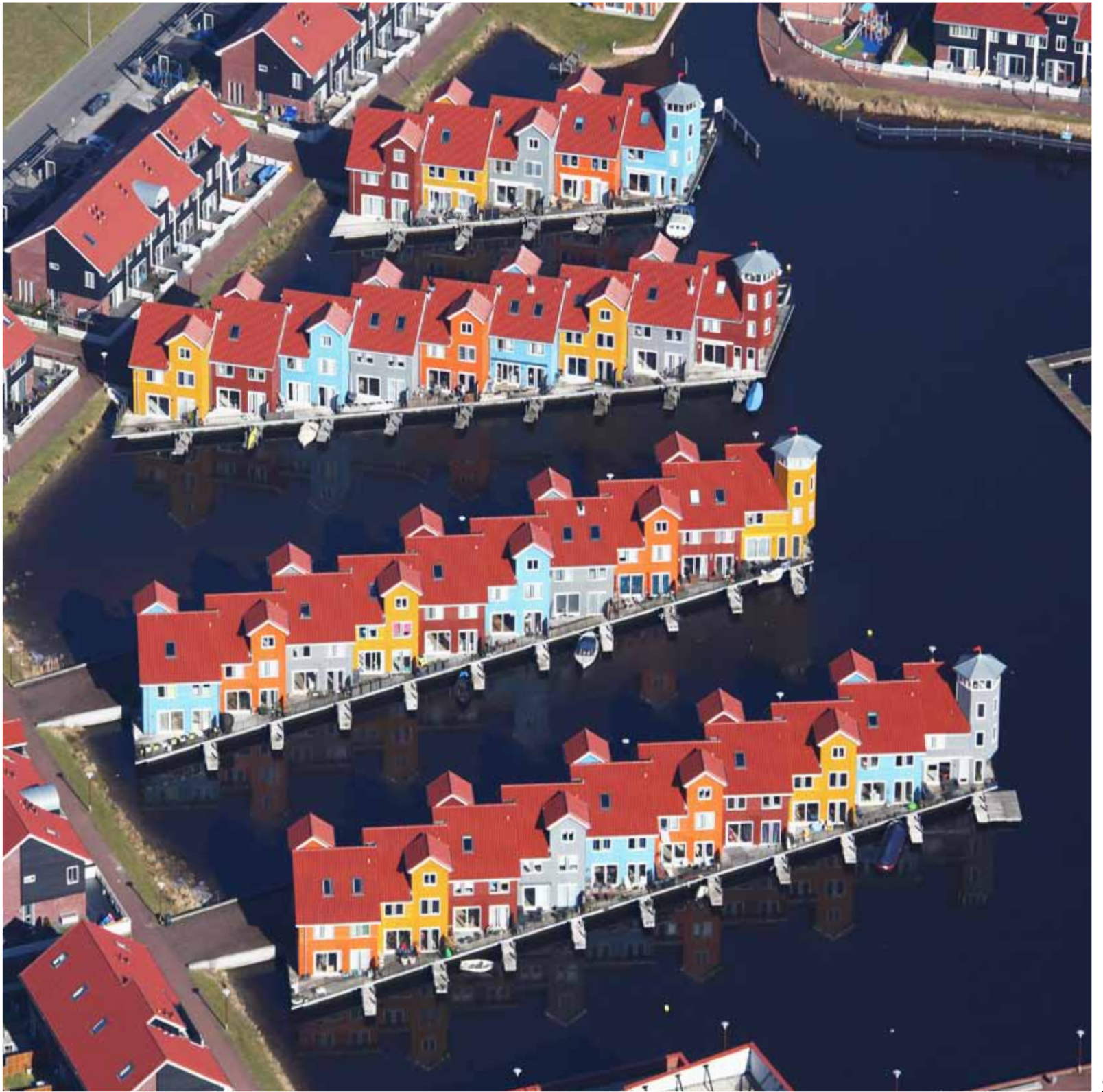
Vroeger beluisterde men een elpee op een met draden aangesloten stereo. De elpee werd cd, werd mp3, werd stream. En alles werd Wi-Fi.

Alles verandert. Ook de woon-eisen. De stad Groningen heeft daar altijd adequaat op ingespeeld.

Living in the city

One used to listen to an LP on a wire-connected stereo. Then the LP became CD, became MP3, became stream. And everything became Wi-Fi.

Everything changes. So do the living requirements. Groningen has always met the new standards adequately.

Vanouds wordt alles wat buiten de stad Groningen ligt het Ommeland genoemd. De toon is er anders. Er staan lange boomrijen aan de heilige horizon. Er trekken majestueuze wolken over het land, nu nog omgeploegd maar straks weer vol in bloei. Er is een oeroud ritme voelbaar voor mens en dier. Er is de geur van mest. Er is de geur van aarde.

Men groet elkaar met een simpel 'Moi'.
De verbindingen zijn er goed en anders fietst men wel.
Vaak met wind tegen, maar daar word je alleen maar sterker van.

Everything outside the city of Groningen is called the Country. The tune is different. There are long rows of trees on the hazy horizon. There are majestic clouds floating over the ploughed fields. There is an ancient rhythm palpable for humans and animals. There is the smell of manure, of Earth.

One says 'Moi' instead of Hello.
There are busses and trains, and otherwise there is always the bicycle. In the country, cycling is often against the wind. It's tough, but it makes you strong.

Ommeland

The country

Oost-Groningen

Het oosten van de provincie is een enorm, wijd open land, met velden vol graan, aardappelen en koolzaad. De wind waait er vrij over de Dollarddijk en houdt de lucht schoon en fris, net zoals het land is.

The East

The East of the province is a vast, wide open country, with fields full of grain, potatoes and rapeseed. The wind blows freely over the Dollard dike and keeps the air clean and fresh, just like the land is.

Stadskanaal

Stadskanaal is een van de belangrijkste regiocentra van de Veenkoloniën, met tal van winkels en voorzieningen. Het kanaal waarover vroeger turf naar de stad werd vervoerd, vormt nog steeds de ruggengraat van het tien kilometer lange lintdorp.

Stadskanaal ('Canal of the city') is one of the most important centres of the Peat Colonies, with many shops and amenities. The canal on which the former brown gold was transported still forms the backbone of this ten kilometres long Ribbon village.

Winschoten

Het centrum van het Oldambt is Winschoten, ook bekend als de Molenstad. Er staan er verschillende, zelfs op rij. Eentje is de hoogste van de provincie, na in 2004 te zijn verhoogd aangezien een nieuw appartementencomplex de wind belemmerde.

The city of Winschoten is the centre of the East. It is also known as Mill City. There are different mills, even in a row. One mill is the highest of the province, after it was increased in 2004 due to a new apartment complex that obstructed the wind.

Noord-Groningen

De radiale structuur is ongewijzigd gebleven, maar er is wel iets veranderd in de wierdendorpen van weleer. Middels moderne media houdt men ook hier stevig de vinger aan de pols en dankzij de verbeterde mobiliteit haalt men elk gewenst product zo in huis.

The North

The radial structure has remained the same, but something has changed in the hill villages. Due to modern media everyone here is up-to-date and thanks to improved mobility one can possess any product one thinks of in no time at all.

Appingedam-Delfzijl

Twee verschillende plaatsen die samen een kleine agglomeratie vormen. Appingedam met zijn historisch centrum, waar het Damsterdiep als een gracht doorheen stroomt. Delfzijl met zijn fabrieken en werven, waar de rivier in de gemoderniseerde haven uitmondt.

Two different places that together form a small conurbation. The historical city of Appingedam, where the Damsterdiep River runs through like a canal. The port of Delfzijl with its factories and shipyards, where the river ends in the modernised harbour.

Wonen in Groningen

'Niet slecht' is Gronings voor 'prachtig'. Toch zijn de stugge Groningers verknocht aan hun land. Degenen die weggaan, blijven het missen en hoe mooi het elders ook is, velen keren weer terug. Het is nu eenmaal hun stee.

Living in Groningen

In Groningen, one says 'Not bad' when something is really beautiful. It's the stiff nature of these people, who remain hooked on their country. Those who leave the province, keep missing it. And often they return.

Economie

Economy

In de belangrijke landbouwprovincie Groningen worden veel graan, suikerbieten en aardappels verbouwd. Ook zijn er locaties voor gaswinning, sinds 1959 een pijler van de Nederlandse economie. De bouw van kustvaartschepen bij Hoogezand-Sappemeer heeft een historische basis, toen in de 19e eeuw meer turftransport nodig was. Evengoed traditioneel is de stedelijke verwerking van suiker en tabak. Andere aanjagers van de Groninger economie zijn Delfzijl (haven en fabrieken), de Eemshaven (centrales en energie) en de zakelijke dienstverlening (ICT en Life sciences).

In the important agricultural province of Groningen grain, sugar beet and potatoes are widely grown. There are also sites for gas extraction, since 1959 a pillar of the Dutch economy. The construction of coastal ships at Hoogezand-Sappemeer has a historical basis in the 19th century, when more peat transport was needed. Also traditional is the processing of sugar and tobacco in the city. Other boosters of the Groninger economy are Delfzijl (port and factories), the port of Eemshaven (power plants and energy) and the business services (ICT and Life sciences).

Landbouw

In Groningen wordt ondermeer koolzaad verbouwd, geschikt voor biodiesel. Vooral in het Oldambt kleuren de velden dan geel.

De rijke grond leent zich ook uitstekend voor tuinbouw, zowel binnen als buiten de kassen.

Agriculture

The grown crops in Groningen include rapeseed, suitable for biodiesel. Especially in the East, these fields will colour yellow.

The rich soil is also ideal for horticulture, both inside and outside the greenhouses.

Scheepsbouw

Aan het Winschoterdiep worden met name coasters gebouwd, maar ook bijzondere sleepboten en zelfs Rijn cruiseschepen. Nadat zo'n schip te water is gelaten, wordt het via het Eemskanaal naar zee gevaren.

Shipbuilding

Typically, at the Winschoterdiep Canal coasters are build, but also special tugboats and even Rhine cruiseships. After such a ship has been launched, it is sailed via the Eemskanaal Canal to open sea.

Industrie

Naast de suikerfabriek in Hoogkerk en de Veenkoloniale aardappelzetmeelfabrieken zijn er diverse industrieparken bij de grote provinciale kernen, zoals Veendam met een magnesiumfabriek en een enorme inland containerterminal.

Industry

Added to the sugar factory in Hoogkerk and the potato factories in the Peat Colonies, there are industrial parks at the large provincial nuclei, such as Veendam with a magnesium factory and a huge inland container terminal.

Infrastructuur

Snelwegen verbinden Groningen met de Randstad, het midden van Nederland en Noord-Duitsland. De spoorwegen volgen dezelfde richtingen, aangevuld met lijnen naar Leeuwarden, Roodeschool, Delfzijl en Veendam. Het vliegverkeer gaat via Groningen Airport.

Infrastructure

Highways connect Groningen with Amsterdam, the middle of the Netherlands and Northern Germany. The railways follow the same directions, supplemented with lines to Leeuwarden, Roodeschool, Delfzijl and Veendam. There are also canals and Groningen Airport.

Eemshaven

Naast overslag staat de Eemshaven ook bekend om haar energiecentrales. Duurzaamheid speelt daarbij een grote rol. De haven richt zich derhalve ook op offshore windparken in de Noordzee, waarvoor ze qua expertise, logistiek en ligging perfect geoutilleerd is.

Port of Eemshaven

The port of Eemshaven is also known for its power plants. Sustainability plays a major role in this. The port therefore also focuses on offshore wind farms in the North Sea, for which she is perfectly equipped in terms of expertise, logistics and location.

Kenniseconomie

Overall in de stad Groningen treft men onderwijsinstututen aan. Op de Zernike Campus aan de noordzijde bevindt zich een concentratie van de Rijksuniversiteit, de Hanze hogeschool en diverse hightech bedrijven.

Knowledge-based economy

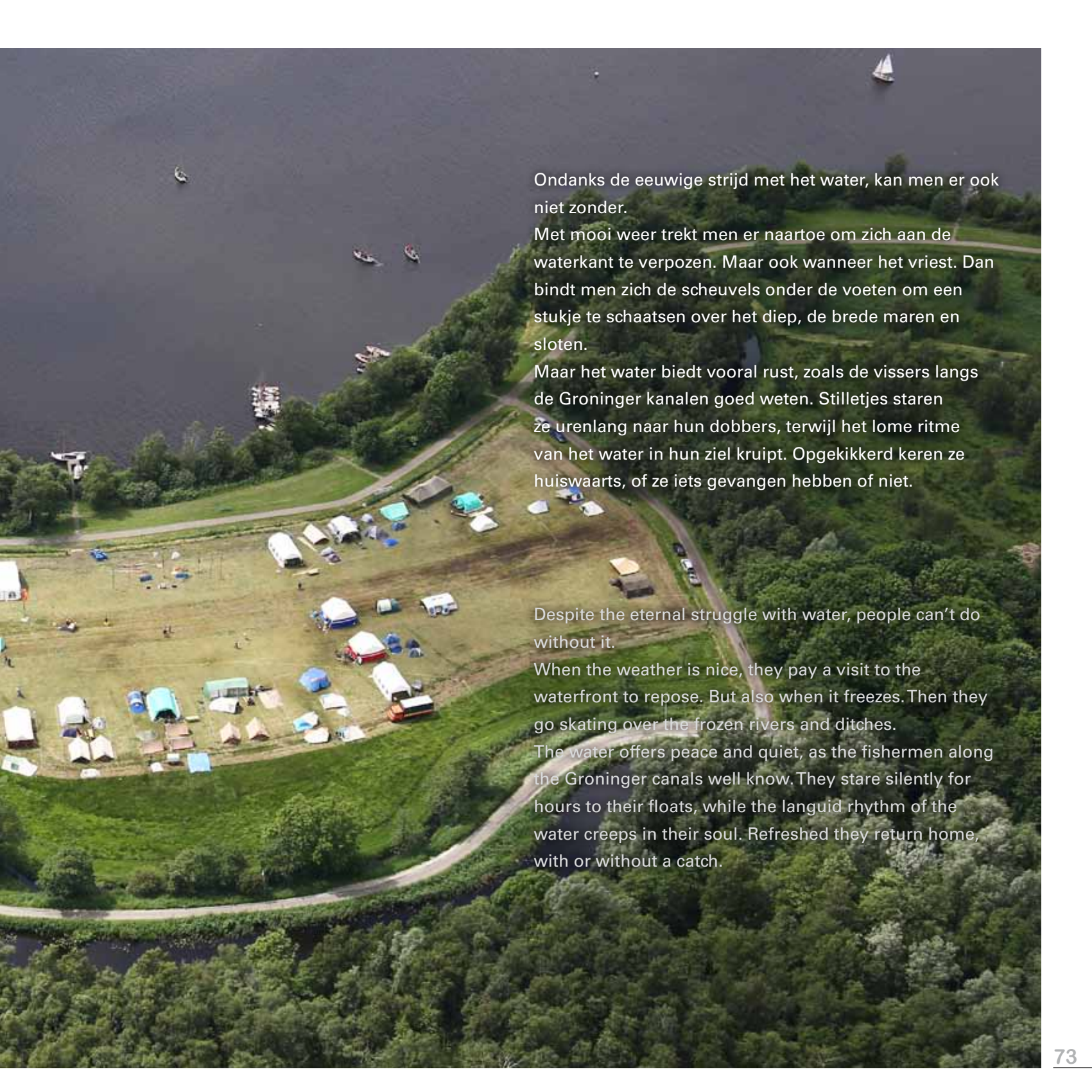
Educational institutions are everywhere in the city of Groningen. The Zernike Campus on the north side is a concentration of the University, the Hanze University of applied sciences and various high-tech companies.

Ontspanning

Recreation

Ondanks de eeuwige strijd met het water, kan men er ook niet zonder.

Met mooi weer trekt men er naartoe om zich aan de waterkant te verpozen. Maar ook wanneer het vriest. Dan bindt men zich de scheuvels onder de voeten om een stukje te schaatsen over het diep, de brede maren en sloten.

Maar het water biedt vooral rust, zoals de vissers langs de Groninger kanalen goed weten. Stilletjes staren ze urenlang naar hun dobbers, terwijl het lome ritme van het water in hun ziel kruipt. Opgekikkerd keren ze huiswaarts, of ze iets gevangen hebben of niet.

Despite the eternal struggle with water, people can't do without it.

When the weather is nice, they pay a visit to the waterfront to repose. But also when it freezes. Then they go skating over the frozen rivers and ditches.

The water offers peace and quiet, as the fishermen along the Groninger canals well know. They stare silently for hours to their floats, while the languid rhythm of the water creeps in their soul. Refreshed they return home, with or without a catch.

Pieterburen

Bij wantij vertrekken wadlopers vanuit het kustdorp Pieterburen naar de noordelijk gelegen zandplaten in de Waddenzee. Zuidwaarts gaat het Pieterpad – een populaire wandelroute – dat het dorp over een afstand van 490 kilometer verbindt met de Sint Pietersberg in Zuid-Limburg. Pieterburen is ook bekend vanwege de zeehondencreche, waar zieke of verdwaalde zeehonden kunnen herstellen, voordat ze weer in de Waddenzee worden vrijgelaten.

When the tide is right, one might walk from the coastal village of Pieterburen to the northerly sand flats through the shallow Wadden Sea. Southward, a popular walking route starts from the village to the utmost South of the Netherlands, covering a distance of 490 kilometres.

Pieterburen is also known for its seal sanctuary, where sick or stray seals can recover before they are released in the Wadden Sea.

Zoutkamp

Na de indijking van het Lauwersmeer vestigde de Zoutkamper garnalenvisserij zich in Lauwersoog. De voormalige vesting werd intussen gerenoveerd en is tegenwoordig een geliefde pleisterplaats voor waterrecreanten.

After the damming of the Lauwersmeer, the shrimp fishery of the town of Zoutkamp was re-established in Lauwersoog. Meanwhile the former fortress has been renovated and is now a popular stopping place for tourists.

Op zee

Zeezeilen doet men graag in de monding van de Eems of op de Dollard, een grote waterboezem aan de Groninger noordoostkust, ontstaan na diverse stormvloedden in de middeleeuwen, waarbij land weer zee werd.

At sea

Sea sailing is done in the mouth of the Eems River or on the Dollard, a large water bosom to the North-East Coast, created after various storm surges in the middle ages, when land became sea again.

DelfSail

Vanaf de dijk ziet men ze al aankomen: oogstrelende tallships uit alle windhoeken van de wereld, voor het periodiek georganiseerde evenement in de haven van Delfzijl.

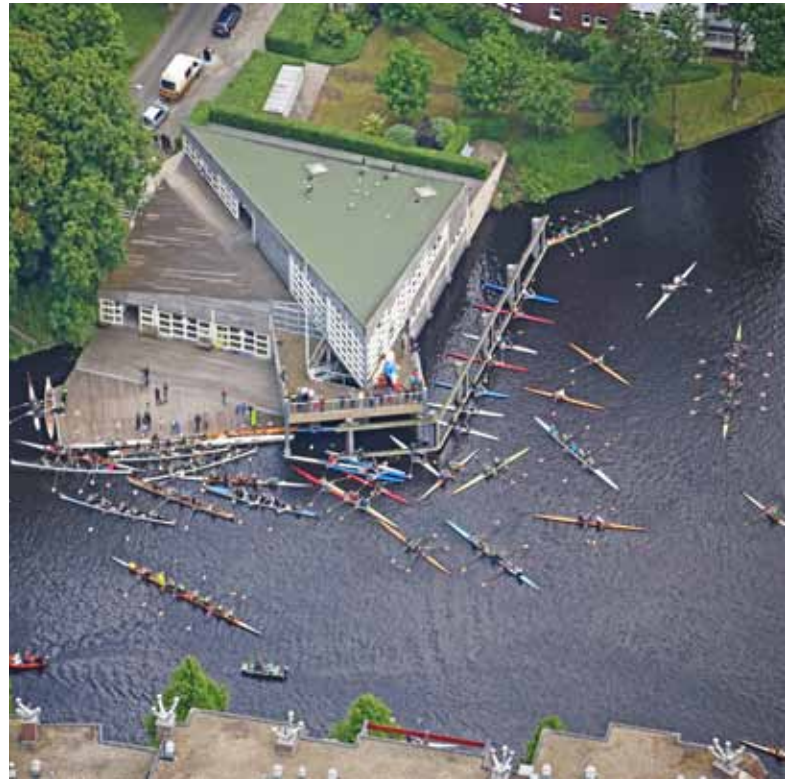
In 2009 trok DelfSail maar liefst 900.000 bezoekers.

From the dike, one can see them arrive: beautiful tall ships from all over the world, for DelfSail, a periodically organized event in the port of Delfzijl.

In 2009 the event drew as many as 900,000 visitors.

Sport

In de provincie Groningen zijn er zo'n 1350 verenigingen die zich wekelijks bezighouden met sport. Buiten of indoor, op het water of op de velden. Soms hoort men het gejuich mijlenver als er net gescoord is, zoals bij een thuiswedstrijd van FC Groningen.

Sports

In the province of Groningen, there are about 1350 associations weekly dealing with sports. Outdoor or indoor, on the water or on the fields. Sometimes one hears the cheering miles away, as is the case with home games of FC Groningen.

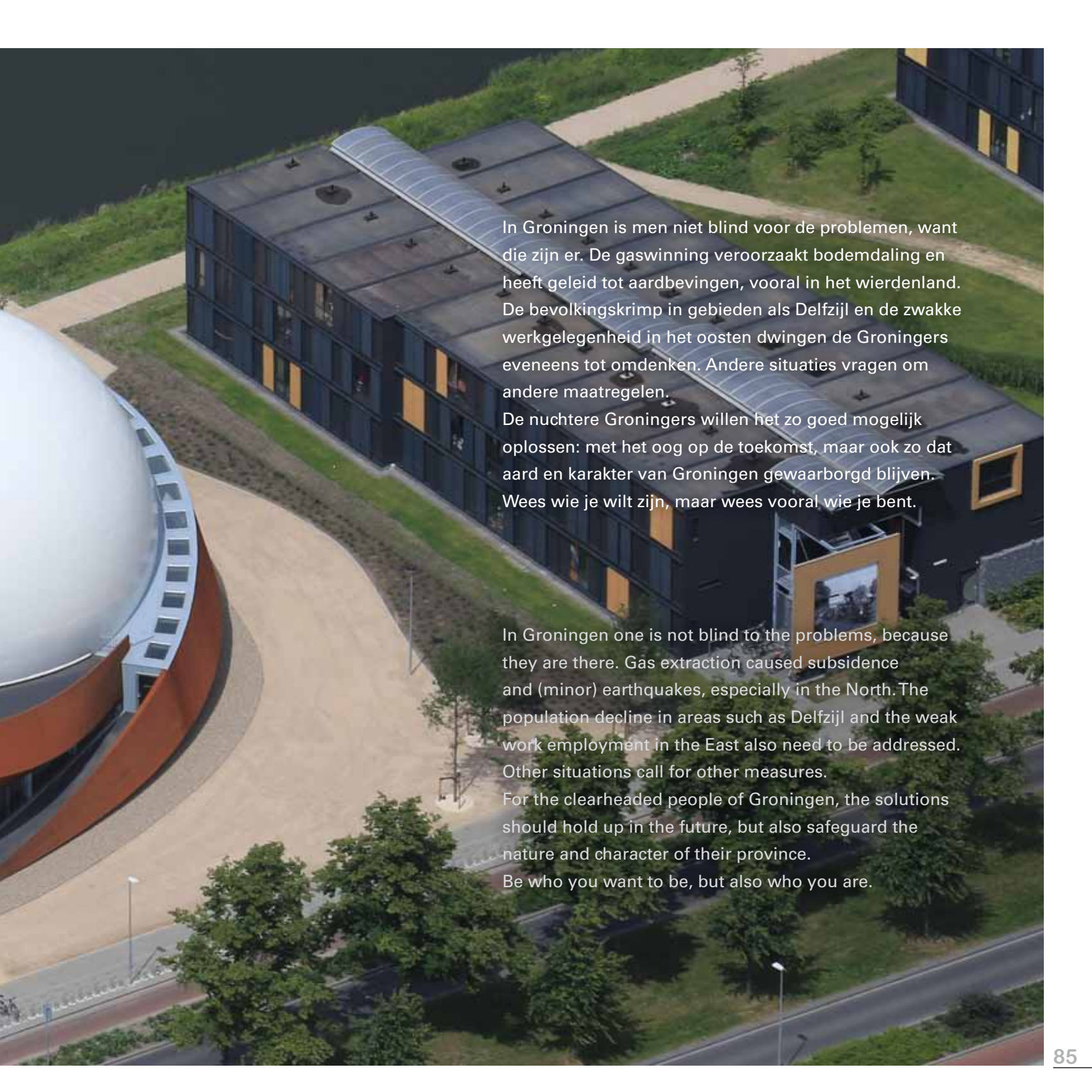

De Toekomst

The future

In Groningen is men niet blind voor de problemen, want die zijn er. De gaswinning veroorzaakt bodemdaling en heeft geleid tot aardbevingen, vooral in het wierdenland. De bevolkingskrimp in gebieden als Delfzijl en de zwakke werkgelegenheid in het oosten dwingen de Groningers eveneens tot omdenken. Andere situaties vragen om andere maatregelen.

De nuchtere Groningers willen het zo goed mogelijk oplossen: met het oog op de toekomst, maar ook zo dat aard en karakter van Groningen gewaarborgd blijven. Wees wie je wilt zijn, maar wees vooral wie je bent.

In Groningen one is not blind to the problems, because they are there. Gas extraction caused subsidence and (minor) earthquakes, especially in the North. The population decline in areas such as Delfzijl and the weak work employment in the East also need to be addressed. Other situations call for other measures.

For the clearheaded people of Groningen, the solutions should hold up in the future, but also safeguard the nature and character of their province. Be who you want to be, but also who you are.

Wonen aan water

Het creëren van woonomgevingen aan het water, zoals Blauwestad in het natuurgebied van het Oldambtmeer, schept – zeker in economisch zwakke regio's – extra werkgelegenheid qua bouw en voorzieningen, en het bevordert de (water)recreatie.

Living on the waterfront

Creating living environments on the waterfront, such as Blauwestad in the nature reserve of the Oldambt Lake, creates additional employment in terms of construction and facilities in an economically weak region. It also promotes (water) recreation.

Stedelijke ontwikkelingen

Aan de stadsrand van Groningen ontstaan in het vrije land nieuwe, hoogkwalitatieve woongebieden, terwijl voormalige bedrijfsterreinen in en om de stad voorlopig bestemd zijn voor verschillende manifestaties, zoals streekmarkten en muziekfestivals.

Urban developments

On the outskirts of the city of Groningen, new high-quality residential areas are formed in spacious land, while former industrial sites in and around the city temporarily serve for different manifestations, such as regional markets and music festivals.

Oplossingen

Het veranderende klimaat en de toenemende regenval kunnen problematisch worden. Vandaar dat er ondermeer in het zuiden van de stad Groningen een waterberging is gecreëerd. Waar mogelijk zijn er bij het zo ontstane natuurgebied ook huizen gebouwd.

Solutions

The changing climate and increasing rainfall can become problematic. Hence, among other things, in the South of the city of Groningen a water retention is created. Where possible, houses were also built near the resulting nature reserve.

Werken aan de toekomst

Ook in de toekomst blijft het goede behouden. Zoals deze voormalige strokartonfabriek, in 2009 gerestaureerd. Er worden nu voorstellingen gehouden, maar het is ook industrieel erfgoed: weet waar je vandaan komt, zodat je begrijpt waar je naartoe gaat.

Working on the future

The good will continue to be preserved. Like this former, in 2009 restored strawboard factory. Today exhibitions are held in it, but it is also industrial heritage: know where you're coming from, so that you understand where you are going.

Ambities

Van boven is Groningen vooral groen, net zoals haar ambities. Stimulering van duurzame landbouw en Energy Valley – het samen met onderwijsinstellingen en energieproducenten streven naar een verantwoorde energievoorziening – zijn daar voorbeelden van.

Ambitions

From above Groningen looks very green, just as its ambitions. Encouraging sustainable agriculture and Energy Valley, a provincial cooperation with educational institutions and energy producers that strives for a responsible energy supply, are examples.

De weg vooruit

Om vooruit te gaan moet je soms een stap terug doen. Daar is wijsheid voor nodig. En moed ook, want je weet niet of het een afkorting wordt of een omweg. Geen zorgen, want vanuit de lucht ziet zelfs de omweg er schitterend uit. 'Niet slecht.'

The road ahead

To move forward you sometimes have to step back. Wisdom is required. And courage too, because you don't know if it is an abbreviation or a detour. No worries, because from the sky even the detour looks great. 'Not bad.'

Plaatsen

Places

Schutblad voor

Landbouw, gemeente Eemsmond

Schutblad achter

UMCG met binnenstad

- 1 Villa Hoogheem, Nieuwolda-Oost
- 3 De bovenkamer van Groningen
- 4 Groninger Museum

Wad en Land

- 6 Waddenzee
- 8 Zeehonden op zandplaat
Geulen in het wad
- 9 Eilandje De Hond bij Delfzijl
Punt van Reide
- 10 Dijk aan de Waddenkust
Landaanwinning bij Noordpolderzijl
- 11 Termunterzijl
Dollardkust
- 12 Lauwersoog
- 14 Aduarderzijl
- 15 Reitdiep
- 16 Gemaal De Waterwolf, Electra
- 17 Reitdiep bij Wierumerschouw

Van klei naar steen

- 18 Weiwerd
- 20 Dorkwerd
Marsum
- 22 Fraylemaborg, Slochteren
Menkemaborg, Uithuizen
- 23 Nienoord, Leek
Klooster, Ter Apel
- 24 Bourtange
- 26 Oldehove
- 27 Oude Pekela
- 28 Westervijlterwerd
Stitswerd
Onderdendam
- 30 Noordelijk landschap
Smeerling
- 31 Slaperdijk bij Uithuizermeeden
Boerderij bij de Dollard

Stad

- 32 Binnenstad
- 34 Hoge der A tijdens WinterWelvaart
- 35 Noorderhaven
- 36 Martiniker
Der Aa-kerk
- 37 Provinciehuis en Prinsentuin
- 38 Hoofdstation
Heresingel
- 39 Nieuwe Kerk
- 40 Kermis op de Grote Markt
- 41 Noorderplantsoen tijdens Noorderzon
Poelestraat
Stadsschouwburg
- 42 Schildersbuurt en Kostverloren
De Hunze, Beijum
- 43 Reitdiephaven
- 44 Damsterplein en Oosterhaven
- 45 Westerhaven
Tasmantoren, Oosterhoogebrug
Julianaplein

Ommeland

- 46 Langebosch Meer, Wildervank
- 48 Bellingwolde
Nieuwolda
- 49 Stadskanaal
- 50 Winschoten
- 52 Middelstum
Openluchtmuseum Het Hoogeland, Warffum
- 53 Appingedam
Delfzijl
- 54 Romaanse kerk, Midwolde
Voormalige Eexterkerk, Scheemda
Berlaghuis, Usquert
Sint-Willibrorduskerk, Sappemeer
- 55 Museum Stoomgemaal bij
Winschoten
Heveskes

- 55 Koepelkerk, Sappemeer
Westerdijkshorn
- 56 Huizinge
Garnwerd

Economie

- 58 Chemiepark, Delfzijl
- 60 Landbouw
- 61 Koolzaadvelden bij Oostwold
Bloembollenvelden bij Uithuizermeeden
- 62 Kastuinbouw bij Hoogezand-Sappemeer
- 63 Scheepswerfen aan het Winschoterdiep
- 64 Pompinstallatie voor gas bij Zuidwending
Industrie Veendam
- 65 Suikerfabriek, Hoogkerk
- 66 Avebe bij Ter Apelkanaal
- 67 Groningen railport, Veendam
Stationsgebied Groningen
- 68 Offshore Eemshaven
Eemshaven
- 70 Academieggebouw Rijksuniversiteit Groningen
DUO-gebouw, Groningen
UMCG (Universitair Medisch Centrum Groningen)
Martini Ziekenhuis, Groningen
- 71 Zernike Campus, Groningen

Ontspanning

- 72 Hoornsedijk bij het sluisje
- 74 Pieterburen
- 75 Zeehondencrèche
- 76 Zoutkamp
Lauwersmeer
- 77 Zeilboot bij de Schermdijk Delfzijl
Cruiseschip van de Meierwerf in Papenburg (D) en de boot van de Borkumlijn op de Eems

- 78 DelfSail
- 79 Haven Delfzijl
- 80 Hockey- en tennisbanen, Haren
Roeivereniging de Hunze in de Zuiderhaven, Groningen
Kardinge sportcomplex, Groningen
- 81 Euroborg tijdens wedstrijd
FC Groningen-Ajax
- 82 Hoornseplas, Hoornsemeer,
Paterswoldsemeer
- 83 Nienoord, Leek
Drafbaan, Groningen

De toekomst

- 84 Infoversum, Groningen
- 86 Blauwestad
- 88 Meerstad
- 89 Ciboga-terrein, Groningen
Suikerunieterrein, Groningen
- 90 Waterbergingsgebied de Onlanden
Ter Borch en Paterswoldsemeer
- 92 Boerderij met zonnepanelen
Erfgoedpark De Toekomst,
Scheemda
Aardbevingschade, Leermens
- 93 Fontana, Bad Nieuweschans
Elektriciteitscentrale Eemshaven
- 94 Gaswinningslocatie bij Slochteren
Gasmolecule op A7 nabij Slochteren
Windmolens nabij Eemshaven
- 95 Ruiten Aa bij Jipsinghuizen

Groningen van boven presenteert de mooiste luchtfoto's van de provincie Groningen. In een aantal thema's vertelt dit boek op unieke wijze het verhaal van Groningen. Zo komen wonen, de natuur, werk en ontspanning voorbij.

Met de piloten Tom van der Meulen en Matan Izhar maakte fotograaf Koos Boertjens diverse vluchten vanaf vliegveld Oostwold om speciale momenten vast te leggen. De Slag om Bourtange is zo'n moment en de voorkant van dit boek toont de aanloop naar de slag en de duizenden toeschouwers die naar dit schouwspel kwamen kijken. Maar ook Winterwelvaart, DelfSail, Koningsdag, Noorderzon en de voetbalwedstrijd FC Groningen – Ajax zijn enkele van de evenementen die in dit boek zijn vastgelegd.

Groningen van boven geeft een levendige, uitgebreide en uitzonderlijk mooie kijk op de provincie Groningen. Alles is gefotografeerd vanuit de lucht, dus vanuit een positie zoals je de provincie zelden ziet. Dit is een boek waar je lang in kunt blijven kijken.

Koos Boertjens (1950) is sinds 2008 werkzaam als luchtfotograaf. Hij werkt onder meer voor Groningen Seaports, RWE, Nuon, Vopak, BAM en de provincie Groningen.

Eerder verscheen van hem een boek met luchtfoto's van het waddengebied, *Een kleine ijstijd aan het wad*.

Groningen from the sky presents the most beautiful aerial photos of the Dutch province of Groningen. Using themes exploring the way of life, nature, work, leisure and so on, this book tells the story of Groningen in a unique way.

Together with pilots Tom van der Meulen and Matan Izhar, photographer Koos Boertjens made various flights from Oostwold Airport to capture special moments, such as the Battle of Bourtange. The cover of this book shows the beginning of it and the thousands of spectators who watched this remarkable re-enactment. Other events include the winter festival WinterWelvaart, Kingsday, performing arts festival Noorderzon, maritime festival DelfSail and the football match FC Groningen – Ajax.

Groningen from the sky offers a lively, comprehensive and exceptionally beautiful view on the province of Groningen. Everything is photographed from the sky, a very rare perspective. The result is a picture book you will enjoy for a long time.

Since 2008, Koos Boertjens (1950) is an aerial photographer, commissioned by companies and institutions such as Groningen Seaports, RWE, Nuon, Vopak, BAM and the provincial council. His previously published book *A Minor Ice Age Of The Wadden Sea*, contains aerial photographs as well.

UITGEVERIJ